

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele sânt a se adresa redacțiunei „FÓIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	---	--

PARTEA OFICIOASĂ.

Nr. 2084. S. ex 1890.

Ordinăciune consistorială.

Pentru depunerea examenului de calificăciune învățătoresc se pune termin pe ziua de 30. August a. c. stilul vechiu și în cele următoare:

La acest examen se admit toți aceia, cari pot dovedi, c'au absolvat studiile pedagogice la vre-un institut public s'au pe cale privată.

Petițiile pentru admitere la examen au să intre la consistoriu cel mult până la 20. August a. c. stilul vechiu și să fie instruite:

1. cu atestat de botz;
2. cu atestatele despre absolvarea studiilor pedagogice;
3. cu taxa de 10 fl. v. a.

Cei-ce au să rejețească examenul trebuie să se insinue de nou.

Petițiile care vor intra după terminul de mai sus, sau care nu vor fi instruite în modul arătat, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, în 24. Iulie 1890.

Episcopul diecesan
Nicolae Popea, m. p.

PARTEA NEOFICIOASĂ.

Comparațiune

între

Virgiliu și Racine.

Ar căuta cine-va în zădar în istoria literaturilor doi poeți așa de asemănați prin natura geniului lor, ca *Virgiliu* și *Racine*. Chateaubriand zice: „că ei

ar putea înșela chiar ochii Musei“; ca acei gemeni din Eneida, cari-și făceau o jucărie a înșela pe mama lor.

Această asemănare apare în tot, atât în viața cât și în operele lor, și astfel de mare și uimitoare, încât acești doi poeți pare a se fi urmărit pas cu pas. Este interesant a observa această asemănare între aceste două geniuri, gloria cea mai pură și cea mai strălucită a două secole, care sânt și ele cele mai mari din toate.

Încă tineri, acești doi poeți fac intrarea lor în lumea literelor sub patronajul lui Pollion și Chapelain, cari incurajază vocațiunea lor născândă și atrag atențiunea Suveranilor lor asupra celor din-tăi opere ale lor.

Primele lor cântări demonstrează o sensibilitate delicioasă; dar în loc de a o răspândi în elegii fugitive, ei o exprimă prin persoane vii în trăsuri neșterse.

Lucru straniu! aceleași împrejurări au escitat de mai multe ori verva lor. *Racine* a descris copilul verei sale Vitard tot așa de sublim, precum a cântat *Virgiliu* copilul lui Pollion: și când cu ocaziunea domeniului luat *Poetul din Mantua* scrie prima sa eclogă, *Racine* după un proces pierdut compune „*les Plaideurs*“. Însă adese-ori dorințele protectorilor sau rugăciunile prietinelor lor, au provocat capo-d'operele lor.

Când apărî *Eneida*, autorul ei n'avea încă 40. de ani, și la etatea aceasta, poetul frances, deja ilustru, dedese teatrului, *Andromaque* și *Iphigenie*, *Britanicus* și *Phedra*. Ei muriră uul și altul fără a îmbetrâni, și printr'o coincidență remarcabilă amândoi, părăsiră viața cu inima sdrobotită și sufletul în durere. *Virgiliu* cu regretul adânc simțit, de a lăsa o opera pe care o credea imperfectă, și *Racine* neconsolat de pierderea amicitiei a marelui Rege.

La finele vieții lor, fură chinuiți de același scrupul. Fie modestie ori fie neîncredere, *Virgiliu* vrea să-și ardă *Eneida* și *Racine*, care din nenoro-

cire fu mai bine ascultat, puse de aruncă în foc un exemplariu din operele sale, corectate și adnotate de mâna sa.

Inimi sensibile și iubitoare, ei fură asemenea mult iubiți și toată viața lor o petrecură întră Suveran, amici și familie.

August și Ludovic al XIV. fură mai mult decât binefăcători pentru acești doi poeți; ei îi onorau cu stima și amicitia lor. Dar nici protegiații lor nu se arătară ingrați, ci în toate ocaziunile exprimau prin versuri, cu o sinceritate de care nu te puteai îndoi, toată recunoștința precum și admirațiunea lor.

Prin binefacerile augustilor lor protectori, ridicându-le mai pe sus de ocupațiunile materiale ale vieții, le procură liniștea și independența, ce fac operele neperitoare.

N'ar putea nimeni se-l inculpe, că au arătat un felu de adorațiune pentru gloria persoanei și domniei lor.

Ei avură unul și altul mulți amici și ce amici!

Relațiunile și întrevederile lui *Virgiliu* cu *Polion*, *Variu* și *Horatiu*, oare nu-ți reamintesc intrunirile din Strada Vieux-Colombier, unde *Racine*, *Moliere*, *La Fontaine* și *Boileau*, se întreceau în convorbiri pline de spirit.

Noi voim a arăta în particular rapoartele mai familiare și intime întră *Virgiliu* cu *Oratiu*, și *Racine* cu *Boileau*. *Oratiu* și *Boileau* indeplinesc același rol pelângă amicii lor; ei le apără operele, combătând gloria lui Eniu și Ronsard, sfâșiind cu numeroasele lor satire, răul gust și gelosia invidioasă a poezilor contimpurani. „Îți place a vedea aceste două naturi așa de sensibile și delicate sprijinindu-se pe o rațiune mai calmă și sigură de ea însași“. (Saint-Beuve).

Ei au fost devotați amicilor lor, însă nici odată familiile lor nu fură uitare de densii. Nemărginita iubire de care era plină inima lui *Racine*, pe care nu o putu arăta părinților lui, pe care îi perduse de timpuriu, el își reversă dragostea asupra copiilor sei, pe care îi crescă cu cea mai mare îngrijire și devotament, după cum se poate vedea chiar în Scrisorile sale.

Virgiliu, în această privință fu mai fericit. Copil, „el putu printr'un zimbet arăta mamei sale că o cunoaște“, car mai târziu devenit ilustru, gloria lui a înveselit pe părinți, ba chiar le-a întinerit bătrânețele lor. Se scie de densul că închise ochii tatălui seu, și că muma lui murí îndată după fiul ei neputând suferi durerea de pierderea lui.

Mai este necesariu de a spune după toate astea că *Virgiliu* și *Racine* erau inzestrați de o inimă iubitoare și sensibilă.

Singuratatea și pădurile dela Port-Royal, câmpia dela Mantua, de cari își reamintesc unul în *Odele* sale, celalalt în *Eclogele* sale, desvoltară fără îndoială această sensibilitate naturală. Ea este care in-

spiră lui *Virgiliu* versurile cele mai mișcătoare când spune:

„*Sunt lacrymae rerum, et mentem mortalia tangunt* . . . . .

Este tot ea care făcea să plângă pe *Racine*, „acest om care era numai sentiment și inimă“ (L. Racine) în ziua când una din ficele sale depunea jurământ de credință la o mănăstire.

Mai este încă de adaus că ei n'au avut numai blândețe și iubire în inima lor. Pentru unii critici într'adever nu există decât „dulcele *Virgiliu* și iubitoriul *Racine*“.

Uitat-au ei că *Virgiliu* și *Racine* aveau și vioiciune în stilul lor! Deși făceau parte din pleiada marilor poeți, cu toate acestea nu încetară de a fi vindicativi. Se scie că ei escelau în batjocură și că la timp sciau să te înțepe prin finele trăsuri ale epigramei. Le arătară într'un mod foarte sensibil, detractorilor gelosi și imprudenți; Bovius și Pradoni, Meveni și Fontenelle trebuie să fie resimțit mult timp mușcătura fină și sarcastică a alusiunilor lor. Ceea ce apropie încă acești poeți, este că au fost amândoi „Iubitori ai singurătății și ai naturei“ cum se zicea în secolul al XVIII. *Virgiliu* se infurișă cât putea de des de înalta Soțietate a amicilor sei dela Roma, pentru a se întoarce la țeară, spre a gusta liniștea, umbra și recoarea câmpiei și pădurei. I-a plăcut a descrie natura în operele sale cu o grație și un adevăr, care n'au fost întrecute. *Racine*, în timpul șederii sale la țeară, la Uzès, nu eșia decât se vadă secerătorii secerând grâul și legând snopii; și din când în când se adapostea la fântâna lui favorită „Eura“ încungiurată de plopi, unde se delecta cu susurul apei fântânei, cu cântecul greerilor și cu freametul frunzelor plopilor.

Îi plăcea ca și lui *Virgiliu* a trăi ca pusnic, și se scie că s'ar fi călugărit, dacă nu l'ar fi oprit duhovnicul seu. Amândoi avură aplecările cele mai variate; și vocațiunea lor pentru poezie, nu i-ar fi împedicat de a reuși și în alte subiecte dacă s'ar fi silit. Cu talentul lor așa de mlădios, îi face plăcere a vedea cu ce înlesnire înving toate greutățile, producând dintr'un subiect simplu „*Georgicile*“, asemenea și *Racine* compunând fără a iubi pe *Esthera* și *Athalia*.

Acesta este „omul“ în *Virgiliu* și *Racine*. Se examinăm acum operele lor. Este imposibil că această perfectă asemănare în toate împrejurările vieții lor, în relațiunile exterioare și în caracterul lor, să nu se reflecte într'un chip oare-care și în operele lor. Geniul acestor poeți, deși au început de timpuriu nu s'a epuizat; ba din contră s'a desvoltat din ce în ce, s'a mărit treptat, și începând prin *Ecloge* și *Thebaida*, s'a terminat prin *Eneida* și *Athalia*. Unul ca și altul, au avut aceeași grijă de a apropria timpilor lor, lucrurile trecutului. Evenimentele și moravurile care au servit de materie la epopea lui *Virgiliu* aparțin timpilor eroice, bătăliile din *Iliada*,

sunt macelării îngrozitoare, unde eroii se dedau la faptele cele mai selbatice.

Aceste obiceiuri barbare, aceste scene de carnagiu, inima blândă a poetului refuză de a le reproduce altfel, decât prin aluziuni discrete. Personajele le reține fără îndoială însă îmblânzite și transformate. Zeii lui Homer, așa de comici și reuțacioși, *Virgiliu* îi transformă în înțelepți și buni. Astfelu cerea gravitatea și pietatea romană. *Racine* la rëndul seu s'a conformat sentimentului creștin și obiceiurilor secolului seu, când evită de a reproduce în tragediile sale, emoțiunile violente, patetice și scenele cu senzație așa de îndatinat în zilele noastre. Personajele sale vorbesc la toți cu aceeași nobleță; și chiar „te urăsc“ este exprimat blând.

Ei mai au meritul de a fi redus persoanele care figurează în operele lor, la idei mai umane și naturale. *Virgiliu* și *Racine* nu represintă omul cum trebuie să fie, dar cum este; pasiunile care le atribuesc eroilor lor, devin pasiunile omenirei. Sunt din timpii lor fiindcă operele lor sunt naționale; sunt din toate timpurile fiindcă sunt umane; și cauza de ne place și interesează operele lor, este că găsim în sentimentele și pasiunile eroilor lor, propriile noastre sentimente și pasiuni.

Cu toate acestea n'au abusat de caractere naturale, ci le-au învăluit cu ajutoriul alegoriei. Sub numele de *Tityre*, *Molibée*, *Menalc* și *Daphne* se recunosc personaje din timpurile acelea; tatăl lui *Virgiliu*, locuitorii din Mantua despoiați, *Virgiliu* însuși și Iuliu Cesar.

Descriind caracterul lui Enea, *Virgiliu* îi dă trăsurile pe cari contimporanii le aproprie lui August. Piesele lui *Racine*, *Esthera* și *Bérénice*, sunt pline de aluziuni la adresa Regelui, a Mmei de Maintenon și altor persoane dela curte.

Mai adaugem că dacă lipsa de personalitate este un merit într'o operă literară, *Virgiliu* și *Racine* l-au avut în cel mai mare grad. Se ascund așa de bine în operele lor, încât nu vezi și nu auzi decât ce vor ei să-ți arete și să auzi; depărtându-se în acest punct ca și în altele, de obiceiurile poesiei contimporane, unde „persoana“ se arată și se impune lectorului. Dar și dacă nu revelează nimic al persoanei lor, însuflețesc și pasionează cu sensibilitatea lor, personajele pe care le descrie. Originalitatea lor, constă mai ales, în descrierile admirabile, ce ne au lăsat despre amicitie, recunoscință, gelosie, ambițiune, de toate pasiunile umane, mai cu deosebire însă despre amor cu toate nuanțele sale, dela sentimentul cel mai blând, până la transporturile cele mai înfocate.

Unul și altul au excelat în invențiunea caracterelor.

Acești doi poeți au știut să împartă, agrementul și varietatea în operele lor, prin tablouri grațioase și prin episoade îngrozitoare ori mișcătoare pe care le-au descris. Visul Athaliei și al Enei,

moartea lui Hypolit, istoria lui Nisus și Enryale, au de mult locul de onoare în „Colecțiunea de bucăți alese“. Amândoi în fine au avut darul de a provoca lacrimi. Prințesa Octavia leșină la lectura episodului lui *Marcel* și chiar Mme de Sevigné la lectura tragediei *Andromaque* vearsă mai multe lacrimi. (Se zice că această femeie plângea foarte rar).

Virgiliu și *Racine* așa de asemănați prin concepțiunea și prin partea inventivă a operilor lor se mai aseamăna încă în procedurile tehnice ale compozițiunei.

În structura generală a operilor se găsește o măsură și o proporțiune admirabilă și o împărțire armonioasă de umbră și lumină. Cu toate astea comentatorii ne spun că *Virgiliu* compunea versurile sale cu multă liniște, și le corigea neconținut foarte scrupulos. *Racine* asemenea deși cunoșcea arta compozițiunei, tot își dedia osteneală a potrivi și a pili versurile tragediilor sale.

Tradițiunea spune că *Virgiliu* își făcea în prosă planul general al subiectului seu, și pe urmă îl versifică. Tot așa era și procedeul lui *Racine*, care zicea, după-ce medita planul tragediei: „Numai am acuma decât a face versurile“.

De aceea pentru a apreția originalitatea și sublimul stilului lor trebuie întâiu a citi pe *Lucrețiu* și pe *Corneille*, înainte de a citi pe *Virgiliu* și *Racine*.

La acești doi poeți, toate asprimele, toate consonantele discordante, toate defectele de o verificațiune adeseori neglijate, dispar, pentru a înlocui harmonia ușoară și eleganța naturală a unei poesii noi. Desigur că aceste perfectiuni de stil nemai pomenit înaintea lor, se atribue perfectiunea operilor lor.

Să zicem oare că ei sunt fără defect? *Racine* și *Virgiliu* n'au scăpat imperfecțiunei inevitabile care însemnează ori ce operă umană, și ceea ce este mai curios, chiar într'asta se aseamănă.

Amândoi au un ton de nobleță prea accentuat; de aci lipsa de varietate și situațiuni simple și naive. Limba chiar de obicei așa de perfectă este stricată câte odată prin formule de retorică, este încărcată prea des de epitete nensemnate, de perifrasede secl și oratoare, care ajung a o slăbi și enerva.

Dar alături cu frumusețele nenumărate și variate de cari strălucesc operele lor, aceste mici defecte nu pot micșora gloria poeților nostri.

Chiar această glorie de care s'au bucurat, a străbătut aceleași fase, și încercat aceleași vicisitudini. În secolul al XVIII. *Virgiliu*, care până atunci era foarte admirat, *Wolf* s'a încercat a-l întuneca strălucitoarea sa stea prin false teorii. *Racine* fu la rëndul lui persecutat de reformatorii dela 1830. care îl taxară de pliticos și de om fără nici o importanță.

Azi însă s'a revenit asupra acestor aprețiațiuni pasionate. *Virgiliu* și *Racine* sunt citiți, studiați,

comentați în zilele noastre cu amor și cu un felu de respect, și procură mai mult ca în totdeauna, deliciurile, dacă nu ale școlarilor, dar de sigur ale oamenilor culti și literați.

Tradus din limba franceză după

I. Navatel,

de Atina Droc-Barcianu.

Sinodul eparchial arădan.

Ședința IV.

S'a ținut în 11/23. Aprilie 1890. la 9 oare dimineața. Președinte: Prea Sântia Sa părintele Episcop Ioan Meșian, notariu Ignatiu Pap.

Se cetesce și autentică protocolul ședinței a treia.

Presidiul prezintă cererile de concediu ale deputaților Daniil Gabor și Ioan Gerlan pentru durata sesiunii actuale. Concediile cerute se acordă.

După aceasta deputatul Paul Rotariu face următoarea propunere:

„Considerând cumcă atât legea noastră pozitivă bisericască, cât și iubirea și interesarea adevărată și proprie a corporațiilor noastre bisericăști, precum și în deosebi cea a sinodului eparchial, ce o are față de poporul credincios, ne impune datorința de a conlucra spre „stêrpirea datinilor rele“ din poporul credincios, ear prin aceasta a conlucra la îmbunătățirea stării sale morale, culturale și materiale;

considerând cumcă ajungerea acestui scop nu se poate realiza altcum decât, prin cunooscerea exactă a relelor, de cari este bântuit poporul, prin studiu serios asupra mijloacelor și a posibilității întru delăturarea relelor;

considerând, că activitatea de până acuma a corporațiilor noastre bisericăști, manifestată cu preferință în instituttele noastre teologice-pedagogice de o parte ajunge prea târziu în popor, de altă parte ea, fără o conlucrare directă în sinul poporului întâmpină greutăți chiar din partea acestuia;

considerând în fine cumcă, precum în toate lucrările de interes public, așa și în cel de sub întrebare, numai o conlucrare solidară și sistematisată poate promite rezultate salutare, — fac următoarea propunere:

Ambele consistorii de pe teritoriul acestei diecese să fie avisate a suleva drept principiu aceasta activitate, în mod solidar și sistematic.

Spre ajungerea acestui scop să li se indigiteze numitelor consistorii următoarea procedură și anume:

Antân: să culegă informațiuni prin organele lor subalterne din fie-care comună despre suferințele, slăbiciunile, datinile rele, respective patimile, de cari suferă populațiunea preste tot și în parte;

A doana: când datele acestea vor fi adunate, consistoriile noastre, să le reasumeze și constate după

esistența lor, împărțindu-le în categoriile ce li se vor ivi;

A treia: materialul ce și-l va procura în acest chip, să-l facă de obiect de studiu serios cu privire la cunooscerea reului, din carele isvoresc ele, cu privire la mijloacele sau modalitățile recerute s'au promițetoare de vindecare, admițându-se consistoriilor ca, decumva proprii lor funcționari nu vor putea resbi cu acest stuliu, se însărcineze cu studierea câte unui ram seau „categorie“, pe câte unul sau mai mulți preoți de calificățiune superioară, seau și pe mireni apți de atare studiu de pe teritoriul seu, cu timp preclusiv, dar amăsurat trebuinței.

A patra: Când acest studiu va fi finit, atunci să se procedă la combaterea reului prin preoțimea locală pe calea predicilor în biserică și a conversațiilor private cu poporul, indicându-se preoțimei tema, ba instruindu-se ea chiar despre acele păreri de combatere, cari din partea consistoriului se vor afla mai demne și mai potrivite.

Se înțelege de sine, că consistoriilor noastre nu li se poate pune termin preclusiv spre alt scop decât numai, spre începerea activității sale în această direcțiune, eară acest termin e: decursul anului prezente.

La proximal sinod se asceaptă raport consistorial în această privință.

La ordinea zilei se pune raportul comisiunei organizătoare asupra arătării Prea Sântiei Sale părintelui episcop, Ioan Meșian, ca vicepreședinte al delegațiunei congresuale. Raportoriu Paul Rotariu. Din acest raport, care tractează despre activitatea delegațiunei și despre stadiul afacerilor de despărțire ierarhică constatând comisiunea, că activitatea zeloasă și plină de părinteasca îngrijire pentru cauzele de sub întrebare, manifestată din partea preavenerabilei delegațiuni, ne umple de bucurie și de bune speranțe pentru viitoriul comunelor mixte, propune și sinodul iea acest raport la cunșciință.

Cu privire la proiectul, prezentat de consistoriul din Oradea-Mare pentru o nouă arondare a cercurilor electorale dispusă de congresul național-bisericăsc, — constatând comisiunea, că aparatul este complet, și corespunde scopului, propune și sinodul aprobând acest aparat, avisează consistoriul concerninte al subșterne prea venerabilului consistoriu metropolitan: tot astfel se avisează și consistoriul din Arad a subșterne aparatul prezentat în această afacere.

Se pune la ordine raportul comisiunei bisericăști asupra raportului senatului bisericăsc al consistoriului din Oradea-Mare, — carea prin raportoriul ei Augustin Hamsea propune, și sinodul iea la cunșciință raportul despre activitatea acestui senat din anul trecut, mai departe, că la jurisdicțiunea acestui consistoriu aparțin 6 protopresviterate cu 243 parochii matre și 117 filii, că dintre parochii

sunt deplinite 209, car vacante sunt 34, dintre cari sub deplinire stau 7, car 27 nu se pot deplini din lipsa de dotatiune, ca la finea anului 1889. au fost aplicati pe teritoriul acelu consistoriu 219 preoti, dintre cari 186 sunt parochii, 24 administratori parochiali si 9 capelani, ca in decursul anului trecut au reposat 3 preoti, si s'au chirotonit intru preoti 3 clerici absoluti; ca numarul sufletelor au fost la finea anului trecut 169,612. — s'au nascut in anul trecut, si respective botezat 9970 prunci, si au reposat 7604, prin urmare fata de numarul naseutilor se arata in numarul total al poporatiunii un cresciment de 2366 suflete, s'au cununat 1243 parechi, si ca dela ortodoxie au trecut la alte biserici 36. car dela alte biserici la ortodoxie au trecut 32. indivizi.

Sinodul luand la cunoscinta aceste date cu privire la deplinirea parochiilor vacante autoriseaza consistoriul din Oradea-Mare a afla mijloacele, prin cari s'ar putea deplini acele parochii cu preoti stabili, — avend a face raport proximului sinod eparhial despre pasii intreprinsi si despre rezultatele obtinute in aceasta afacere.

Cu privire la numarul concubinatelor, carele pe teritoriul consistoriului din Oradea-Mare este de 2355. sinodul aviseaza consistoriul a stăruii si mai departe la sterpirea acestui reu social, angajand spre acest scop si corporatiunile din parochie.

Asupra propunerii consistoriului din Oradea-Mare de a se modifica regulamentul sinodal, referitoru la examenul de calificatiune preoteasca, — sinodul constatand ca numitul regulament s'a votat de sinod abia de doi ani, si cu consensul deputatilor din Oradea-Mare, pentru a se putea satisface unei necesitati, si anume pentru a se putea sustine uniformitate in calificatiunea candidatilor la preotie, — la propunerea comisiunii anunta, ca nu afla necesitate de a modifica numitul regulament.

Şedinţa V.

S'a tinut la 11/23. Aprilie 1890. la oarele 4 dupa amezii. Preşedinte: Prea Sântia Sa părintele Episcop *Ioan Meşian*. Notariu: *Ioan Suciu*.

Dupa autenticarea protocolului şedinţei a patra se continuă raportul comisiunii bisericesci, carea propune, si sinodul decide: Rugarea credincioşilor parochiei române din Chinez pentru aprobarea unei stole seperate pe seama numitei parochii se transpune consistoriului din Arad pentru rezolvire competentă; rugarea comitetului parochial din Fabricul Timişorii de a se imbina cele doauă parochii de acolo si anume cea dela biserica sântului Georgiu si cea dela sântul Ilie într'una, se transpune consistoriului pentru rezolvire competentă; rugarea mai multor credincioşi din Remetea de a-se deplini parochia a doaua de acolo se transpune consistoriului pentru rezolvire competentă.

Se pune la ordine raportul comisiunii epitropesci, carea prin raportoriul ei Georgiu Ardeleanu

propune, si sinodul iea la cunoscinta starea tuturor fondurilor si fundatiunilor diecesane administrate de consistoriul din Arad cu finea anului 1889., — si constatand comisiunea, ca a esaminat modul de administrare al acestor fonduri si fundatiuni, ca a scontrat cassa, si a aflat, ca fondurile si fundatiunile diecesane se administrează in ordine si in deplina conformitate cu regulamentul pentru administrare; mai departe ca jurnalele si cărţile de cassa se poartă esact; ear valorile corespund intru toate sumelor din cărţile de cassa, — comisiunea propune si sinodul votează absolutriu pentru administrarea fondurilor si fundatiunilor diecesane pre anul 1889.

Cu privire la raportul general al senatului epitropesc dela consistoriul din Arad, ca in decursul anului 1889. au intrat 1500 de piese, — din cari până la finea anului trecut s'au rezolvit 1309 ear de atunci incoace s'au rezolvit 208, ca senatul epitropesc a tinut in decursul anului trecut 26 şedinţe, ca s'au revăzut raţiociniile bisericesci, şcolare si fundatiionale, subşternute dela parochii, ca s'au censurat si aprobat raţiociniul fundatiunei Elena Ghiba Birta, al tipografiei diecesane, al mănăstirei Hodoş-Bodrog, precum si ale tuturor fondurilor si fundatiunilor diecesane, — sinodul la propunerea comisiunei iea acest raport in general si in special la cunoscinta.

Cu privire la realizarea si regularea fundatiunei fericitului Teodor Pap de Checheşu, — sinodul iea la cunoscinta, ca consistoriul a primit in proprietatea si posesiunea sa toate averile apartinatoare acestei fundatiuni, si ca a escontetat o parte insemnata din legatele si passivele, ce au insarcinat averile fundatiionale; ear cu privire la administrarea ulterioara a averilor fundatiionale sinodul aviseaza consistoriul a castiga datele de lipsa asupra modului, cum s'ar putea administra mai uşor si mai rentabil in interesul fundatiunei până la sesiunea proxima sinodală.

Cu privire la cererea consistoriului din Arad, ca pentru acoperirea speselor de administrare ale fondurilor si fundatiunilor diecesane, — sinodul se enuncie, ca din venitul curat al acestora se se desemneze un anumit procent pentru acoperirea speselor de administrare, sinodul aviseaza aceasta afacere consistoriului cu inviatiunea: ca până la proxima sesiune sinodală se studieze meniţiunea si literile fundatiionale ale fondurilor si fundatiunilor, si pe basa acelora se facă sinodului o propunere in conformitate cu meniţiunea si literile fundatiionale ale fondurilor si fundatiunilor diecesane.

(Va urma).

Corul metropolitan din Iaşi.

În numărul 23. al foaiei noastre am fost avisat on. public, că dl **Muzicescu**, profesor al conservatorului si dirigent al corului metropolitan din Iaşi, are laudabila

intenție de a călători cu corul seu în părțile noastre, în scopul reciprocei cunoașteri de cultura musicală, clasică și populară.

De astădată sîntem în plăcuta poziție de a face cunoscut on. nostri cetitori, că **Duminecă în 29. Iulie (10. August) seara, corul metropolitan va da un concert în Caransebeș în grădina otelului Pomul verde.**

Asceptăm și noi pe Domnul *Muzicescu* cu dor și sete, precum l'au asceptat *Brașovenii, Zernescenii, Sibi-nenii și Logojenii*, pe cari corul metropolitan i-a lăsat încantați și farmecați cu deosebire prin „originalitatea cântecelor populare românesce”. . . . „Mai mult ca toate” — zice *Gazeta Transilvaniei* — „pare a fi electrizat pe ascultători *Resari lună și Nevasta care iubese*, ear cântecul *Vezi tu steaua?* se poate alătura cu mândrie lângă romanța lui Schubert, în ce privesce esactitatea și nuanțarea fină în predare.”

Corul metropolitan a dat doue concerte în *Brașov* și a cântat în biserica *S. Nicolae din Scheiu*, un concert în *Zernesci*, doue concerte în *Sibiu* și a cântat la liturgia celebrată de *I. P. S. S. Părintele Mitropolit Miron Romanul* în biserica din Suburbiul Iosefin în ziua de *S. Ilie*. Joi și eri Sâmbătă a concertat în *Logoj* eară astăzi cântă la liturgie în biserica din *Logoj* și tot astăzi la 2. oare dupăameazi sosesc în *Caransebeș*.

Corul metropolitan constă din 15. copii și 19. bărbați cu totul 34. de cântăreți, în frunte cu „simpaticul” dirigent dl *Muzicescu*.

Toate jurnalele din *Brașov* și din *Sibiu* fără deosebire — românesce, germâne și magiare — se întrec în laudele dlui *Muzicescu*. „Esecutarea pieselor clasice” zice dl *G. Dima* în *Telegr. Rom.* „ni-a dovedit pe deplin zelul, interesul și neobosita muncă a dirigentului, care scie ținea în capela sa o disciplină strictă și o insufleșce și o împintenesce la un studiu frumos dar totdeauna serios și greu”.

„Cu deosebire trebuie să recunoaștem dlui *Muzicescu* talentul cu care scie tracta copii cântăreți și îndelunga sa răbdare, căci la piese, precum sînt cele cântate, se pretind cântăreți bine instruați”.

„Publicul cu adevărată mulțămire sufletească a părăsit locașul sânt, și-i sîntem dlui *Muzicescu* recunoscători, că ni-a dat ocașune a-i auzi corul și în cântările bisericesci, în cari cu deosebire ne-au impresionat dulcele și fragedele voci ale copiilor”.

Nicolinți, 24. Iunie 1890.

Onorabilă Redacțiune!

Cu inima înfrântă de durere anunțăm încetarea din viață a harnicului, neuitatului și prea iubitului nostru păstorii sufletesc, **Toma Avramescu**, paroch gr. or. rom. și asesor al scaunului protopresviteral, urmată Marți în 19. Iunie a. c. seara la 8. oare, în etate de 58 ani, servind la altariul Domnului 35 ani.

Reposatul nostru părinte sufletesc a fost unul dintră cei rari preoți, cari își împlinesc chemarea sa după s.

evangelie; un preot la înălțimea misiunii sale, inzeștrăat cu frumoase calități spirituale și morale, vestit cântăreț și mare ceremonist bisericesc; acurat și punctual întru împlinirea afacerilor oficioase, spirituale și administrative, cumpăt întru toate, a fost un om modest în toată viața și iubit de fii sei sufletesci și de poporul din prejur, vîzîndu-se aceasta și de pe mulțimea cea mare de poporenii și străini, adunați spre a-l petrece la locul de odichnă și să-i dee ultimul tribut de adîncă recunoștință.

Biserica și școala prin moartea parochului **Toma Avramescu** au pierdut pre cel mai activ și credincios membru al său, modest, cruțătoriu, în muncă stăruitoriu, cât a fost în viață o inimă nobilă. Fericitul în Domnul a purtat o economie foarte rațională eară poporul l-au imitat întru toate.

Numele reposatului „*Taica popa Toma*” și faptele săvîșite de dînsul, povețele lui, întră noi vor rămînea neperitoare.

Osemintele scumpului decedat s'au depus spre etern repaus Joi în 21. Iunie a. c. la 8. oare dimineața în cimiteriul gr. ort. de lângă biserică cu pompa meritată.

Sicriul defunctului era decorat cu 2. cununii splendid împodobit, una din partea neconsolatei sale familii, alta dela consăngenii și parochianii sei.

Ajunși în biserică, s'a ținut sânta liturgie întru pomenirea reposatului și s'a îndeplinit prescriesele ceremonii funebrele, pontificând Prea On. Domn protopresviter *Filip Adam*, asistat de 8. preoți și 5. învățători din vecinătate.

Cântările liturgice și funebrele le-a esecutat corul plugarilor din *Iertof* cu multă pietate și precisiune.

La finea înmormîntării Prea On. Domn protopresviter a ținut un cuvînt funebru, care a stors lacrimi din ochii tuturor ascultătorilor și carea a ridicat pompa înmormîntării, încheind ca Dumnezeu să-l ierte, eară memoria să-i fie binecuvîntată.

Mai mulți parocheni.

Publicăciune.

Pe baza ordonanței ministrului de agricultură din Iunie 1890. Nr. 21,628. se aduce la cunoștință publică, că acest ministru voesc a împărți gratuit săde de vița de vine americană, tuturor comunelor reuniunilor și asociațiunilor, care se decid a face atari plantațiuni merito folosului public.

Dreptaceea comunele, reuniunile și asociațiunile, care reflectează la acest beneficiu, au a-și subșterne petițiunile Înaltului Ministeriu de agricultură cel mult până la 1. Septembrie a. c. stilul nou și anume: comunele prin oficiile pretoriale, ear reuniunile și asociațiunile prin reuniunea de agricultură comitatensă.

Petițiile care ajung după terminul acesta nu se vor lua în considerare.

Decisul asupra petițiunilor se va publica la 1. Octombrie a. c. ear sădele se vor împărți în primăvara anului 1891.

Totdeauna își rezervă dreptul Înalțul Ministeriu de a controla prin organele sale comunele, respective reuniunile și asociațiunile, și încât va afla, că sădele nu se folosesc spre scopul menit, va încasa ulterior prețul sădelilor împărțite.

Ceea-ce se aduce la cunoștința on. public spre orientare.

Caransebeș, la 30. Iulie 1890.

Reuniunea de agricultură:

Ioan Topal,
președinte.

Iosif Bălan,
secretariu.

Publicăciune.

Ministrul de agricultură, voind a înlesni economilor procurarea de peatră vânăță, spre nimicirea țeciunelui din grâu și din alte cereale, ne-a provocat să subșternem o consemnare despre acei economi, cari doresc a căpăta peatră vânăță cu preț scăzut.

Deci toți economii, cari voiesc a se folosi de acest favor, sunt poftiți a se însinua la subsemnata reuniune cel mult până la 1. Septemvrie 1890. stilul nou.

Caransebeș, la 20. Iulie (1. August) 1890.

Reuniunea de agricultură:

Ioan Topal,
președinte.

Iosif Bălan,
secretariu.

Varietăți.

Necrolog. Carol Szabó de Kis-tokaj și Magocs, avocat și asesor de tribunal în pensiune, după un morb îndelungat și dureros a reposat în 4. August a. c. st. nou la 4 oare după amiază în urma apoplexie de inimă, în etate de 44 de ani. Înurmământarea a fost Mercuri în 6. August st. n. la 5. oare după amiază. Pe reposatul îl deplânge duioasa soție dimpreună cu un fiu și cu numeroși consăngenii. — Fie-i țerina ușoară!

Necrolog. Ieremia I. Verzea, paroch gr. or. la biserica SS. Archangelii din Satulung, președinte al comitetului parochial, asesor al scaunului protopresviteral, membru ordinariu al Asociațiunii Transilvane etc., în urma unor scurte suferințe, împărtășit fiind cu s. tăine, a încetat din viață la 20. Iuliu (1. August) 1890. la oarele 5^{3/4} p. m. în etate de 61. ani. Despre această dureroasă și ireparabilă pordere se încunoscincăză toate rudeniile și amicii reposatului. Remășițele pământesci ale scumpului decedat Duminecă în 22. Iulie (3. August) la oarele 3. p. m. s'au depus spre eternă odihnă în cimiteriul bisericeii gr. or. din Satulung a SS. Archangelii. Pe reposatul îl deplânge: Carolina Verzea n. Gherman, soție; Valeriu, Titu, Emil și Eugen, fii; Elena, fică; Nicolae Muntean, ginere; Silviu Muntean, nepot. — Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvântată!

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării venerabilului Consisioriu diecesan din 12. Iunie 1890. Nr. 1621. B. se escrie licitațiune minuendă pentru aurirea templei, vâpsirea scaunelor corului (în coloare de oleiu) și vâpsirea (fresco) a bisericeii gr. or. române din Prigor (comitatul Căraș-Severin) cu prețul esclamării de 1,100 fl. Licitațiunea se va ținea Duminecă în 5/15. August 1890. la casa comunală la 10 oare a. m.

Întreprinzătorii sunt poftiți a se presenta pe numita zi în comună, unde li se vor face cunoscute condițiunile lucrării.

Prigor, din ședința comitetului parochial ținută la 22. Iulie 1890.

[30] 1—1

Iosif Câmpianu,
preot și președ. com. par.

Teodor Câmpianu,
notariu com. par.

Nr. 93.

Concurs.

Devenind vacantă parochia gr. or. română de clasa a III. din comuna Vucova protopresviteratul Jebelului comitatul Timișului, prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumentele sunt:

1. O sesiune parochială constatătoare din 33 jugere pământ comasat.
2. Adăul (birul) dela fiecare casă cu pământ câte 25 litre și dela jeleri resp. chirieși câte 10 litre, jumătate grâu jumătate cucuruz.
3. Stolele îndatinat.
4. Cortel liber în casa parochială lângă carea este și stal, un cotețiu pentru rimători și un hambariu pentru bucate.

Cei ce doresc a ocupa această parochie sunt poftiți a-și subșterne recursele lor, conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochial, Prea onoratului Domn Alesandru Ioanovicu protopresviter în Jebel, până la terminul indicat.

În fine recurenții mai sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sânta biserică din Vucova spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Vucova, din ședința comitetului parochial ținută la 1. Iunie 1890.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu Prea Onoratul Domn Protopresviter tractual.

[31] 1—3

Nr. 65.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala gr. or. română confesională din Blajova protopresviteratul Jebelului, comitatul Timișului, se publică concurs cu termen de recurgere până în 6/18. Septemvrie a. c.

Emolumentele sânt:

1. Banî gata 135 fl.
2. Pentru lemnele învățatoriului 24 fl.
3. Pentru participarea la conferințe 8 fl.
4. Pentru lemne de încălzit școala 12 fl.
5. 4 jugere de pământ.
6. Cortel liber cu grădină de legumi.
7. 10 Hl. grâu și 10 Hl. cucuruz.

Doritorii de a ocupa această stațiune sânt poftiți recursele lor bine instruate și adresate comitetului parochial, a le subșterne Prea Onoratului Domn Alesandru Ioanovicu protopresviter în Jebel, până la terminul indicat.

În fine comitetul parochial doresce, ca recurenții să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sânta biserică spre a se face cunoscuți poporului.

Blajova, din ședința comitetului parochial ținută la 28. Iunie 1890.

George Lupșa,
președintele comitetului par.

În conțelegere cu mine: *Alesandru Ioanovicu*, ppresviter tractual. [32] 1—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării venerabilului Consistoriu diecesan din 28. Maiu 1890. Nr. 1457. B. se escrie licitațiune minuendă pentru acoperirea cu aramă a bisericiei noi din comuna Feneș lângă Teregova, comitatul Căraș-Severin.

Pentru lucrul tinicheriului și a lemniarului prețul esclămării este suma de 367 fl. 57 cr. v. a. arătată în specificațiunea de spese și măsuri, ce se poate vedea la oficiul parochial din *Feneș*.

Întreg materialul pentru acoperire îl dă comuna bisericăască.

Licitațiunea se va ținea Duminecă în 5/17. August 1890, la 10 oare înainte de amiază în localitatea școlăi.

Întreprinzătorii care doresc a primi această lucrare sânt invitați a se prezenta în comună, la ziua pusă, când li se fac cunoscute și condițiunile lucrării, având a depune la începutul licitațiunei vadiul de 10% dela prețul esclămării la mâna epitropiei parochiale.

Feneș, în 10. Iulie 1890. [28] 2—3

Luca Paica, **Ioan Jimbresco,**
preot și președintele comit. par. notariul comitetului par.

CONCURS.

Pe baza ordinațiunei venerabilului Consistoriu diecesan ddto 26. Maiu a. c. Nr. 811. șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoare la școala confesională gr. or. rom. de fete de nou înființată în comuna *Feni*, protopresviteratul Ciacovei, comitatul Torontal, cu

terminul de recurgere de 30. de zile dela prima publicare în „Foia diecesană“.

Emolumentele sânt:

1. În banî gata 360 fl. v. a.
2. Pentru participarea la conferințele învățatoresci 10 fl.
3. Pentru participarea la adunarea generală a învățătorilor 10 fl.
4. Pentru scripturistică 5 fl.
5. Lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ în natură 20. metri de volum.
6. Locuință liberă în edificiul școlăi.

Dela competente se poftesce ca pelângă sciințele didactice să mai instrueze fetele în lucrul de mână, legumerit și în arta de fert.

Recursele ajustate cu toate documentele prescise conform statului organic bis. și a regulamentului pentru învățatori, — adresate comitetului parochial — să se subștearnă prea onor. oficiu protopresviteral în *Ciacova*, până la terminul indicat.

Feni, din ședința comitetului parochial ținută la 8/20. Iulie 1890.

[29] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Aureliu Drăgan*, administrator protopresviteral.

M. Röder

specialist de dinți din Budapesta,

îmi permit a aduce la cunoștiință, că am sosit pe scurt timp în Caransebeș și voiu esercita praxa medicală.

Operațiuni de dinți și plombațiuni se vor esecuta cu cea mai mare acurateță. Dinți artificiali și cunune de dinți se vor efeptui după sistemul cel mai nou, care dinți corespund pe deplin celor naturali, pentru cari ofere deplină garanție praxa mea de 20 de ani.

Cu deosebire îmi permit a atrage atenția p. t. publice la **elevatorul** așa numit a lui **Röder** inventat de mine, cu care și cea mai mică rădăcină se va îndepărta fără durere.

Morburi de gură se vor vindeca rațional.

Locuința în otelul Lichtneckert în Caransebeș odaia Nr. 3. și 4.

Ordinează: dela 9—12 oare nainte de amiază și
" 2—6 " dup' amiază.

[33] 1—1